Filchakov O. Prosecutor's Supervision for Abiding Legality in Carrying out Operative Search Activities by Criminal Police Subdivisions

The article is devoted to the definition of the content of the definition of "prosecutorial supervision over the lawfulness of the conduct of operational-search activities by the units of the criminal police". The author states that in any normative act does not determine what kind of prosecutor's supervision over the observance of legality during the conduct of an ODI. At the same time, in the theory of operative-search activity, criminal process and forensics, a rather lively discussion of the outlined or tangent question to him continues. It is proposed to consider the existing scientific opinions by dividing them into three groups: the first group is the opinions of scientists who directly defined the definition of "prosecutorial supervision" in general; The second group of scientists consists of the opinions of those scholars who studied the content of the definition of "prosecutorial supervision" solely in the context of the criminal process: pre-trial investigation in general or separate investigators (investigators) or secret investigators (searches); The third group - thoughts on the content of the definition of "prosecutor's oversight of legality in the conduct of ODA". Analyzing the mentioned scientific works, it should be summarized that in most cases they constitute the only theoretical basis for clarification of the problems of the supervisory activity of the prosecutor following the lawfulness of conducting operational and investigative measures by the departments of the criminal police, since under the updated Criminal Procedure Code, the new Law of Ukraine "On the Prosecutor's Office" the problems of the prosecutor's oversight of the observance of legality during the conduct of secret investigators (investigatory) actions were studied. It is determined that the above leads to the fact that up to now there is a problem of defining the content of the definition "prosecutorial supervision over observance of legality during conducting of operational and investigative activity".

Author's definition of the defined definition is provided, in particular, it is proposed to understand how the prosecutor's oversight of legality in the conduct of the ODF is today a special type of activity of prosecutors, which, in accordance with the job descriptions and current legislation, are controlled by the authorities that carry out the ODI on the non-violation of the principle of legality, unlawful restriction of the rights and freedoms of citizens. , by defining the subject and content of supervision, ensuring its informational and analytical component, planning the follow-up activity ealizatsiyeyu routine supervisory activities, and constantly critically evaluating the results achieved and their implementation.

Keywords: prosecutor's supervision, observance of legality, carrying out operative-search activities, units of criminal police.

УДК 343.12+343.143

Д. М. Ценов

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ОСІБ, ЗАЛУЧЕНИХ
ДО КОНФІДЕНЦІЙНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА
ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ
ЗЛОЧИНІВ КОРИСЛИВО-НАСИЛЬНИЦЬКОГО
СПРЯМУВАННЯ**

У статті досліджено правове регулювання використання слідчим конфіденційного співробітництва під час досудового розслідування злочинів

корисливо-наси́льницького спрямування. Здійснено аналіз думок науковців та практики реалізації положень законодавчих актів щодо наявних проблем забезпечення безпеки осіб, залучених до конфіденційного співробітництва під час досудового розслідування злочинів корисливо-наси́льницького спрямування та визначено напрями удосконалення такої діяльності.

Ключові слова: забезпечення безпеки, досудове розслідування, конфіденційне співробітництво, злочини корисливо-наси́льницького спрямування.

Постановка проблеми. Під час досудового розслідування злочинів корисливо-наси́льницького спрямування більшість суб'єктів кримінального судочинства, серед яких передусім оперативні працівники, слідчі, особи, з якими встановлено конфіденційне співробітництво, наражаються на небезпеку, пов'язану із загрозою їхньому життю і здоров'ю. Водночас успішне вирішення завдань як оперативно-розшукової діяльності, так і кримінального провадження багато в чому залежать від впевненості всіх суб'єктів кримінального судочинства в особистій безпеці, яка належить до фундаментальних потреб індивіда. Зазначене вище обумовлює потребу створення та функціонування надійної системи забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, зокрема залучених до конфіденційного співробітництва під час досудового розслідування злочинів корисливо-наси́льницького спрямування, що є важливим чинником розв'язання складного комплексу проблем підвищення активності громадян у протидії злочинності, їхньої взаємодії з Національною поліцією тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та прикладні основи забезпечення безпеки учасників кримінального процесу на різних етапах розвитку та становлення юридичної науки досліджувалися як комплексно, так і в окремих аспектах. Особливу увагу треба звернути на роботи К. В. Антонова, О. М. Бандурки, В. Л. Грохольського, Е. О. Дідоренка, О. Ф. Долженкова, Д. И. Никифорчука, В. Л. Ортинського, М. А. Погорєцького, Я. І. Слободяна, Р. В. Тарасенка, Ю. Е. Черкасова, І. Р. Шинкаренка та ін.

Упродовж останніх чотирьох років, починаючи з 2014 року, захищено низку дисертацій із теоретико-правових та організаційно-тактичних проблем здійснення НСРД та використання слідчим конфіденційного співробітництва з іншими особами (докторські дисертації О. А. Білічак, Д. Б. Сергєєвої, С. Р. Тагієва, кандидатські дисертації Л. І. Данченко, Б. М. Качмара, В. І. Максимова, Н. Я. Маньковського, А. С. Омеляненко, С. С. Тарадойної, Т. Г. Щурата, О. В. Горбачова).

Проте попри суттєві наукові доробки й дотепер на національному рівні залишаються невирішеними проблеми, пов'язані, зокрема, із суб'єктивним складом правовідносин у сфері забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні, підставами та умовами застосування заходів безпеки, обставинами, що мають враховуватися при цьому, гарантіями реалізації права особи, залученої до конфіденційного співробітництва, на особисту безпеку в кримінальному процесі загалом, а під час досудового розслідування злочинів корисливо-наси́льницького спрямування зокрема.

Зазначимо, що на сьогодні майже відсутній досвід відповідної діяльності підрозділів кримінальної поліції під час оперативно-розшукового забезпечення досудового розслідування злочинів корисливо-насиленницького спрямування, а напрями його нормативно-правового вдосконалення на достатньому рівні в науковій літературі не систематизовано.

Формування цілей. На підставі аналізу думок науковців та практики реалізації положень законодавчих актів визначити наявні проблеми забезпечення безпеки осіб, залучених до конфіденційного співробітництва під час досудового розслідування злочинів корисливо-насиленницького спрямування та запропонувати напрями удосконалення такої діяльності.

Виклад основного матеріалу. Конституція України закріплює положення про те, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави.

Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави, яка відповідає перед людиною за свою діяльність.

Наведені конституційні положення поширюються цілком на всіх учасників кримінального судочинства та суб'єктів оперативно-розшукової діяльності, зокрема на осіб, залучених до виконання завдань оперативно-розшукової діяльності, незалежно від форм такого співробітництва, чи то на постійній основі, чи тимчасово, як на основі угоди, так і за усною домовленістю, за винагороду чи безоплатно [1, с. 120].

Непоодинокими на практиці є і такі ситуації, коли не тільки особи, з якими встановлено конфіденційне співробітництво, а й потерпілі чи свідки відмовляються давати показання або ухиляються від вчинення процесуальних дій, змінюють свої попередні свідчення, надають неповні чи недостатньо чіткі показання з огляду на реальну чи потенційну загрозу застосування під час кримінального провадження до них, членів їхніх сімей, близьких родичів насильства чи інших форм протиправного впливу з боку зацікавлених осіб (безпосередньо злочинців, їхніх співучасників, членів відповідних організованих злочинних груп тощо).

Зокрема, за матеріалами опитування прокурорів та слідчих у 40% проваджень за злочинами корисливо-насиленницького спрямування мав місце протиправний вплив на свідків. Його було вчинено у формі: 43% – насильства; 8% – погрози розголосу відомостей; 24% – підкупу. Унаслідок таких дій майже 30% осіб змінювали свідчення та до 30% ухилялися від участі в кримінальному провадженні [2, с. 208].

Як слушно зазначає А. Орлеан, для уникнення подібних ситуацій та підвищення рівня довіри до системи кримінального судочинства потрібно максимально ефективно застосовувати наявний інструментарій забезпечення безпеки осіб, які висловлюють бажання надати важливу доказову інформацію та удосконалювати законодавство у цій сфері відповідно до європейських стандартів [3, с. 87].

Крізь призму обраної теми статті окреслимо визначальні передумови життя заходів забезпечення безпеки осіб, залучених до конфіденційного

співробітництва під час досудового розслідування злочинів корисливо-наси́льницького спрямування, передбачені національним законодавством.

Відповідно до ст. 20 Закону України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві» [4] підставою застосування заходів забезпечення безпеки є дані, що свідчать про наявність реальної загрози життю, здоров'ю, житлу і майну осіб, зазначених у ст. 2 Закону. Оцінюючи цю нормативну конструкцію, констатуємо, що її змістовне наповнення не зовсім відповідає реаліям практики. Так, наголошення законодавцем на тому факті, що вжиття заходів безпеки може мати місце лише за наявності «реальності загрози» благам особи, спонукає до висновку, що винесення відповідного рішення можливе тільки за умови, що на момент його прийняття вже існують певні конкретні дані про зазіхання на життя, житло, майно або здоров'я особи.

Водночас, як свідчить узагальнення практики застосування заходів безпеки під час досудових розслідувань злочинів корисливо-наси́льницького спрямування, зокрема інтерв'ювання практичних працівників, часто загроза життю, майну, законним інтересам особи має потенційний (вірогідний) характер.

Наприклад, йдеться про розслідування злочину корисливо-наси́льницького спрямування, учинене організованою злочинною групою, члени якої застосовували фізичне та психічне насильство до людей, про наявність у кримінальному провадженні лише одного свідка, який безпосередньо сприймав подію кримінального правопорушення і може реально відтворити картину вчиненого, або ситуацію, коли один з підозрюваних, на відміну від інших, погодився на конфіденційне співробітництво, тобто співпрацювати із слідчим, прокурором для викриття злочину.

Аналогічне припущення можна зробити, якщо особа, яка вчинила кримінальне правопорушення, раніше притягувалася до кримінальної відповідальності за незаконний вплив на учасників кримінального провадження або до неї застосовувалися заходи забезпечення кримінального провадження з метою перешкоджання неправомірному тиску на суб'єктів кримінального процесу. Як наслідок, неконкретність положень Закону [4] щодо підстав застосування заходів безпеки є передумовою неоднакової судової практики.

Так, ухвалою Комінтернівського районного суду м. Харків суд, розглянувши обвинувальний акт кримінального провадження за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 186 КК України, відмовив у задоволенні клопотання про застосування заходів безпеки, мотивуючи це тим, що із заяви обвинуваченого вбачається, що йому погрожували лише на початку досудового розслідування, а на час розгляду клопотання погрози на його адресу не надходять. Зі своїми родичами він зв'язку не має. Отже, суд вважає, що клопотання про застосування до нього та членів його сім'ї заходів безпеки є безпідставним [5].

Суддя Харківського районного суду Харківської області в іншій справі, відмовляючи в задоволенні відповідного клопотання, підкреслив, що потерпілий ні у своїй заяві, ні в судовому засіданні не надав суду фактів, які б свідчили про реальну загрозу його життю та здоров'ю. Навіть сам той факт, що така заява подана потерпілим безпосередньо у відкритому судовому засіданні, у якому присутня сама особа, на яку потерпілий посиляється як на джерело небезпеки, свідчить про те, що потерпілий не вважає небезпечним розголошення відомостей щодо порядку забезпечення його безпеки, байдуже ставиться до збереження таємниці факту забезпечення заходів безпеки і подав таку заяву без достатніх на те підстав, а тому суд вважає необхідним відмовити потерпілому в задоволенні поданого клопотання [6].

В іншому випадку Полтавський районний суд Полтавської області врахував потенційність загрози, зазначивши, що потерпілий мав значний авторитет серед осіб з кримінальним минулим і його вбивство носить резонансний характер. Це може свідчити про обґрунтовану підозру щодо наявності загрози для життя та здоров'я підсудних в умовах тримання останніх під вартою, а отже, викладені обставини вказують на наявність достатніх підстав для застосування до них заходів безпеки, передбачених ст. 16, 19 Закону України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві» [7].

У цьому сенсі погодимося з Б. Качмаром, який зауважує, що передбачена в Законі [4] мета застосування заходів забезпечення безпеки до осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, свідчить про те, що відповідні заходи повинні мати превентивний характер, здійснюватися попередньо, а не по факту бути реальною перешкодою протиправному посяганню на блага учасників кримінального провадження, створювати необхідні умови для належного відправлення правосуддя [8, с. 86–88].

Отже, вплив зацікавлених осіб на свідків, потерпілих, осіб, з якими встановлено конфіденційне співробітництво та інших учасників кримінального судочинства спрямований не лише на заподіяння останнім шкоди у будь-якому виді, а ґрунтується на досягненні головної мети – схилити їх до відмови давати показання або іншим чином сприяти правосуддю, припинити сприяння правосуддю або помститися за вже здійснене сприяння. Тобто вплив може бути вираженим у різних формах: і протиправних, і таких, які не містять у собі протиправності, вплив може бути виражений як прямо, так і завуальовано, але головним чинником виступає мета, з якою він здійснюється [9, с. 262–263].

Тобто забезпечення конфіденційності даних про особу, залучену до конфіденційного співробітництва під час досудового розслідування злочинів корисливо-насиленницького спрямування, можна розглядати як запобіжний захід, вжиття якого може бути доцільним із самого початку розслідування.

Для унормування окресленої позиції, а також задля виправлення основних недоліків вітчизняної правової бази забезпечення безпеки осіб, залучених до виконання завдань оперативно-розшукової діяльності під час

негласного чи конфіденційного співробітництва, окремі дослідники запропонували внесення змін до чинного КПК.

Наприклад, Н. Маньковський запропонував доповнити ст. 272 КПК України «Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації» частиною 5 і викласти її в такій редакції: «5. До виконання спеціального завдання можуть бути залучені:

- 1) гласні та негласні працівники оперативних підрозділів органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність;
- 2) співробітники розвідувальних органів України;
- 3) члени організованої злочинної групи чи злочинної організації, які погодилися співробітничати з працівником оперативного підрозділу;
- 4) інші особи, які погодилися на впровадження в організовану злочинну групу чи злочинну організацію для виконання спеціального завдання» [10].

Свою позицію з цього приводу має Т. Шурат, який п. 5 ст. 272 КПК України пропонує викласти в такій редакції: «5. Забороняється провокувати (підбурювати) особу на вчинення злочину з метою її подальшого викриття під час виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації або інших агентурних операцій (негласних слідчих (розшукових) дій, що проводяться із залученням осіб із збереженням у таємниці достовірних відомостей про них)» [11, с. 16].

Вжиття зазначених заходів безпеки за правовою процедурою, передбаченою для НСРД, дасть змогу за умов фіксації фактичних даних про протиправні дії злочинців, спрямовані проти учасників кримінального судочинства, працівників суду, правоохоронних органів або членів їх сімей, одразу вводити їх у кримінальне провадження як докази відповідної злочинної діяльності [12, с. 101].

Означені доповнення є тільки першим кроком на шляху побудови сучасної правової бази й трансформації оперативно-розшукової діяльності та НСРД у форму негласних розслідувань.

Ми цілком погоджуємося з думками науковців, які наголошують про потребу визначення в контексті досліджуваних питань таких положень:

- права та обов'язки особи після її взяття під захист;
- критеріїв, відповідно до яких особа, стосовно якої здійснюються заходи безпеки, може претендувати на державний захист через забезпечення конкретних заходів безпеки;
- посилення на необхідність укладання угоди між взятою під захист особою та підрозділом, який безпосередньо здійснює заходи безпеки [13, с. 152].

Висновки. Розглянуті в статті положення дають змогу дійти висновку про те, що забезпечення безпеки осіб, залучених до конфіденційного співробітництва під час досудового розслідування злочинів корисливо-насиленницького спрямування є важливим завданням і одночасно складовою комплексного поняття «оперативно-розшукове забезпечення досудового розслідування».

З огляду на те, що заходи забезпечення безпеки мають мати превентивний характер, стати перешкодою для імовірних та реальних загроз життю та здоров'ю осіб, які сприяють правосуддю, дані, що можуть бути підставою застосування відповідних заходів безпеки, необов'язково мають мати форму доказу, вони мають враховуватися слідчим, прокурором, слідчим суддею під час розгляду клопотання про застосування заходів безпеки. Способами удосконалення забезпечення безпеки осіб, залучених до конфіденційного співробітництва під час досудового розслідування злочинів корисливо-насильницького спрямування є внесення змін до чинного кримінально-процесуального, оперативно-розшукового законодавства та відповідних міжвідомчих нормативних актів щодо конкретизації змісту, організації використання результатів, зокрема під час окремих видів НСПД, та процедури впровадження отриманих даних у кримінальний процес із врахуванням рекомендацій, наданих у цій статті.

Використані джерела:

1. Тарасенко Р. В. Безпека учасників кримінального судочинства: кримінальні, процесуальні та оперативно-розшукові засади: монографія. Одеса: ОДУВС, 2015. 510 с.
2. Підтримання прокурором державного обвинувачення : підручн. [для студентів вищих юридичних навчальних закладів] / Є. Блажівський, М. Якимчук, І. Козьяков, М. Туркот та ін. Київ : Національна академія прокуратури України, 2014. 512 с.
3. Орлеан А. М. Процедура забезпечення безпеки учасників кримінального провадження: адаптація законодавства України до європейських стандартів. *Збірник наукових праць Юридичного факультету Тернопільського національного економічного університету. Актуальні проблеми правознавства*. Вип. 3 (7). 2016. С. 87–92.
4. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві : Закон України від 23.12.1993 № 3782- XII // Верховна Рада України : офіц. веб-портал. URL : 184 <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3782-12> (дата звернення: 24.11.2018).
5. Ухвала Комінтернівського районного суду м. Харкова від 23.06.2015, справа № 641/3434/15-к, провадження № 1-кп/641/247/2015, ЄДРСР № 45801489 // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/45801489> (дата звернення: 24.11.2018).
6. Ухвала Харківського районного суду Харківської області від 03.03.2016, справа № 635/1118/16-к, провадження 1-кп/635/404/2016, ЄДРСР № 56270060 // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/56270060> (дата звернення: 24.11.2018).
7. Ухвала Полтавського районного суду Полтавської області від 19.06.2015, справа № 1-2/11, провадження № 1/545/3/15, ЄДРСР № 45652167 // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/45652167> (дата звернення: 24.11.2018).
8. Качмар Б. М. Механізм забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві (кримінальний процесуальний аспект) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2017. 198 с.

9. Карпов Н. С., Габро О. І. Державний захист та забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у судочинстві за законодавством України. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2007. Вип. 17. С. 254–266.

10. Маньковський Н. Я. Теоретичний та правовий аспект виконання спеціального завдання з розкриття організованого злочинного угруповання. *Законодавство України та ЄС у світлі сучасних активних реформаційних процесів* : зб. Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 26 лют. 2016 р.). Київ, 2016. С.38–42.

11. Щурат Т. Г. Щодо важливості проведення оперативно-розшукових операцій із використанням негласних працівників. *Роль та місце ОБС у розбудові демократичної правової держави* : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф., 04 квітня 2014 р. Одеса : ОДУВС, 2014. С. 230–231.

12. Горбачов О. В. Правовий аналіз забезпечення безпеки осіб, залучених до виконання завдань оперативно-розшукової діяльності під час негласного і конфіденційного співробітництва. *Форум права*: електрон. наук. фахове вид. 2017. № 5. С. 99–105. URL: http://nbuv.gov.ua/jpdf/FP_index.htm_2017_5_15.pdf. (дата звернення: 24.11.2018).

13. Деревягін О. О., Покоłodна М. М. Характеристика суб'єктів забезпечення безпеки учасників оперативної розробки. *Вісник Харківського нац. ун-ту внутр. справ* : зб. наукових праць. Спецвипуск. Харків: ХНУВС, 2016. № 1 (72). С. 146–153.

Стаття надійшла до редколегії 24.11.2018

Ценов Д. Н. Обеспечение безопасности лиц, привлеченных к конфиденциальному сотрудничеству во время досудебного расследования преступлений корыстно-насильственного направления

В статье исследовано правовое регулирование использования следователем конфиденциального сотрудничества во время досудебного расследования преступлений корыстно-насильственного направления. Осуществлен анализ мнений ученых и практики реализации положений законодательных актов относительно имеющихся проблем обеспечения безопасности лиц, привлеченных к конфиденциальному сотрудничеству во время досудебного расследования преступлений корыстно-насильственного направления и определены пути совершенствования такой деятельности.

Ключевые слова: обеспечение безопасности, досудебное расследование, конфиденциальное сотрудничество, преступления корыстно-насильственного направления.

Tsenov D. Ensuring Security of Persons Involved in Confidential Cooperation During Pre-trial Investigation of Felonies of Selfish-Violent Direction

The article investigates the legal regulation of the use of confidential co-operation by investigative investigators during pre-trial investigation of offenses of selfish-violent orientation. The analysis of the opinions of scientists and the practice of implementation of the provisions of legislative acts on the existing problems of ensuring the security of persons involved in confidential cooperation during pre-trial investigation of the offenses of a mercenary-violent direction has been analyzed and directions of improvement of such activity have been determined.

The provisions discussed in the article allow us to conclude that ensuring the safety of persons involved in confidential cooperation during pre-trial investigation of offenses of beneficial and violent direction is an important task and at the same time

constitutes an integral part of the concept of "operatively-searchable provision of pre-trial investigation".

It was emphasized that the use of security measures under the legal procedure foreseen for the clandestine investigative measures would allow, in the conditions of fixing the actual data on unlawful actions of criminals directed against participants in criminal proceedings, court employees, law enforcement bodies or members of their families, to immediately impose them in criminal proceedings as evidence of the relevant criminal activity.

The mentioned additions are only the first step towards the construction of a modern legal framework and the transformation of operational and investigative activities and the clandestine investigative measures into the form of secret investigations.

Given the fact that security measures should be preventive and should be an obstacle to the probable and real threats to the lives and health of those who promote justice, the data that may be the basis for the application of appropriate security measures need not necessarily take the form of evidence, they should be taken into account by the investigator, the prosecutor, the investigating judge when considering the application for the application of security measures. The ways of improving the security of persons involved in confidential cooperation during the pre-trial investigation of offenses of beneficial and violent direction is fairly to amend existing criminal procedure, operational search laws and relevant interagency regulations on the specification of the content, organization of the use of results, including during certain types of clandestine investigative measures, and procedures for the implementation of the data obtained in the criminal process, taking into account the recommendations provided in this article.

Keywords: security, pre-trial investigation, confidential cooperation, crimes of selfish-violent direction.

УДК 343.9 (477)

Р. П. Чича

ПРОЦЕСУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ОТРИМАННЯ ЗРАЗКІВ ДЛЯ ЕКСПЕРТИЗИ

У статті визначено сутність отримання зразків для експертизи. Охарактеризовано юридичну природу їх отримання. Розглянуто процесуальний порядок та особливості отримання зразків для експертизи залежно від особливостей кримінального провадження. Проаналізовано наукові погляди авторів щодо окремих аспектів отримання зразків для експертизи. Дійдено висновку, згідно з яким механізм отримання зразків для експертизи потребує дальшої розробки та вдосконалення.

Ключові слова: кримінальне провадження, судова експертиза, отримання зразків, слідча дія, освідчування особи.

Постановка проблеми. Зміни кримінального процесуального законодавства, пов'язані з прийняттям КПК України 2012 року [3], призвели до переформатування низки інститутів і положень, що існують у межах кримінального процесу. Не оминули зазначені зміни й окремі норми процесуального закону, що стосуються отримання зразків для експертизи. Недостатнє висвітлення, відсутність багаторічної практики з причини зміни